

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1.

Trolldhede Andelsmejeri.
gennem 50 år.
1910 - 12. Februar - 1960.

Træk af egnens historie.

Når der efter mejeriets 50 års virksomhed på jubilæumsdagen kastes et blik tilbage på forholdene i og omkring Trolldhede, kan det let konstateres, at den udvikling, der siden dengang er foregået, er stor, ikke alene for mejeriets vedkommende, men for hele egnen. Det vil vel nok være rimeligt ved denne lejlighed at dvæle lidt ved de forhold, som dannede baggrunden for mejeriets tilblivelse. Trolldhede Mejeri er jo ikke, som så mange andre af egnens mejerier, bygget på et sted, hvor der gennem generationer har været bebyggelse, som for eks. Assing? sdr. Felding eller Nr. Vium, for at nævne nogle af de nærmestliggende mejerier.

Selve navnet Trolldhede, var i ældre tid hovedsagelig den del af Assing og Sdr. Felding sogne, der grænsede ind mod Store Trolldhøj, hvor, som bekendt også Borris og Nr. Vium sogne grænser ind til. Noget af Nr. Vium sogn må jo også have hørt ind under denne betegnelse, da Lille-Trolldhøj og Trollosø jo er beliggende i dette sogn. Men hele arealet fra Viumkrog til Trolldhøj var Viumkrogs hede og næste under denne gård.

For 300 år siden var der, foruden den nordøstlige del af Borris sogn og hele den nordlige del af Sdr. Felding kun hede at se fra Trolldhøj til Pårup gårdene i øst og Bjørslev i nord, bortset fra lidt eng ved Brunheue Bæk og Vondå. Langs med disse vandløb fandtes der græsning til kreaturerne om sommeren, medens fårene måtte nøjes med det græs, der fandtes på lave steder i heden. I 1692 var der en proces mellem Pårup gårdene og mændene i Viumkrog, ulvejageren Mærkuard Nielsen, fordi Pårupmændene var kommet for langt mod vest med deres kreaturer. Det kom den 4. juli 1692 til et forlig, hvor man enedes om, at Pårup mændene ikke måtte komme længere mod vest end Rørvig, Sig og Trolldhøj - omtrentlig det nuværende sogneskel.

I 1690 skrev sognepresten i Sdr. Felding, Jens Brock i en indberetning: - Ildebrand (brændsel) nyder præsten i Trolldhede. - Dette betyder, at præsten har bjærget lyng og hedetærv på heden syd for Trolldhøj.

1766 skrev præsten Niols Gjelstrup, ligeledes Sdr. Felding, i sin indberetning om pastoratet: Ingen antikviteter (olotidsminder) eller noget dertil hørte de, men en stor høj, kaldet Troldhøj, ligger i Felding hede, som også kaldes Troldhede, som efter traditioner siges at have dette navn, fordi onde ånder og trolde der furdum skal have opholdt sig og til visse tider danset deromkring.

NYBYGGERE PÅ HEDEN

Omkring år 1800 byggedes den første ejendom på heden mellem Viunkrog og Pårup gårde, det nuværende : Brunshøj :, af en tørrer, Knud Kristensen. Heden. Høen byggede på, blev udskilt fra : Meldgård : i Pårup. Hele heden fra Troldhøj til Pårup, hørte den gang til gårdene i Pårup. Det varede dog omkring 40 år længere hen i tiden, før der blev flere nybyggere på heden omkring Troldhøj. Veje, således som de nu går, eksisterede ikke på den tid. Fra Gåsdal, syd om Troldhøj og videre mod øst, gik de såkaldte skovveje, mange spur ved siden af hinanden. Disse veje krydsedes syd for Troldhøj af Drivervejene, ad hvilke der til langt hen i forrige århundrede passerede mange studedrifter på vej mod øst og sønden. For studedrifterne var det en dagsmarch fra Egeris over Viunkrog til Fruergård i Sdr. Felding. Fra Gåsdal og videre mod øst over Pårup ned ved Risheje, gik også de såkaldte Houveje. Også her var der mange vejspor ved siden af hinanden.

BYEN TROLDHEDE

I slutningen af 1870'erne, da der var kommet flere nybyggere på hederne i de 4 sogne omkring Troldhøj, skete der noget, som kom til at få afgørende betydning - jernbanen. Da jernbanen Skanderborg - Silkeborg blev åbnet i 1871 og i 1877 ført videre til Herning, begyndte man straks at arbejde på at få den ført videre mod vest, for at få etableret forbindelse med den vestjyske længdebane. I den anledning var der nogen diskussion om, hvor banen skulle gå. Nogle ønskede den over Videbæk til Ringkøbing, andre holdt på Skjern - Tarm eller Ølgod. Efter hvad de gamle har fortalt, var der stor interesse for en bane over Assing - Sdr. Felding til Ølgod. Men denne linje protesterede Assingboerne energisk imod, tan ville ikke have en bane til at gennemskære sognets gode og dyrkede jord.

Man ville gerne have banen, men denne kunne føres vestpå fra Kibæk gennem heden. På den måde ville banen på hele strækningen gennem sognet kun berøre bebyggelse i Olling og ellers gå gennem hede. Der blev opnået enighed om dette, samt at banen skulle gå syd om Viunkrog over Borris Nørrehede og gennem Faster til Skjern.

Men atter der kom en ændring af linjeføringen foranlediget ved et møde mellem repræsentanter for de interesserede kommuner og jernbanekommisionen, hvor der skulle forhandles om kommunernes tilskud. Assing - Sdr. Felding, som dengang var en kommune, gik ind på at yde et tilskud på 12000 kr. på betingelse af, at retningen af banen blev ændret således, at den kom så nær til Sdr. Felding sogn som muligt. Dette forlangende blev imødekommet, og derved blev det således, at Troldehede Jernbanestation blev bygget midt på Viunkrogs Hede. Banen blev åbnet den 1. Oktober 1881. Samme år byggedes 3 - 4 huse i nærheden af jernbanestationen.

Disse huse blev, ligesom stationsbygningen, bygget på lyngen, og der var kun lyng til alle sider. På dette tidspunkt var der i oplandet, de 4 førnævnte sognes heder, mellem 20 og 30 ejendomme, som på en enkelt nær, var opført mellem 1835 og 1880. Af disse nybyggere var der to i Assing sogn, Søren Hansen og Lars Nielsen, som havde opnået at få tildelt Landhusholdningsselskabets sølvbæger for landboflid i året 1850 - en begivenhed, der blev omtalt og fortalt om længe og langt omkring. Det har sikkert været således, at mange af beboerne på den gode jord i de omkringliggende sogne har rystet på hovedet og udtalt sin forbauselse over, at en sådan hædersbevisning kunne tildeles nybyggere på Troldehede.

Med jernbanestationen i Troldehede begyndte en hel ny epoke for egnen, idet Troldehede blev et midtpunkt ikke alene for det nærmeste opland, men også længere ud, således blev hele Sdr. Felding sogn postbesørget fra Troldehede, dette var forøvrigt også tilfældet med Nr. Viun sogn. Men derudover blev Troldehede stedet, hvor beboerne i den nærmeste del af Assing, hele Sdr. Felding Stokroge, Nr. Viun og Vorgod Leverede kreaturer svin og lam, og hvor de handlende de pågældende steder hentede sin varer. I firserne blev der bygget mejerier omkring i Vestjylland, Assing Mejeri blev bygget 1886, og mejerierne i Sdr. Felding og Nr. Viun fulgte kort tid efter. Da beboerne omkring Troldehede også, ligesom i

andre egne, blev interesseret i denne andelsbevægelse og gerne ville være med et eller andet sted, gik det således, at størsteparten af Troldhede - egnens beboere blev andelshavere i Assing. Til dette mejeri kom der til at gå 2 mælkeruter, en nordlig rute, der begynte ved :Skovlund: og videre over :Viunkrog: :Lille - Viunkrog:, Brunhede og Pårup Nørre Gårde. Den anden rute fra Troldhøj over Donsmose, Albækhede og Pårup Sønder Gårde. Der blev også en rute til Sdr. Følcing Mejeri. Efterhånden som Troldhede Stationsby voksede, og der kom flere nybyggere omkring Stationsbyen og mere af hedon, der hørte til de da bestående ejendomme blev opdyrket, vågnede tanken om selv at få et mejeri. Især den nordlige rute, der var over en mil lang, var ofte besværlig at køre, særlig da ved vintertid, når vejene var opkørte og næsten bundløse. Overvejelserne i så henseende førte dog ikke i første omgang til opførelse af et andelsmejeri. Kort efter århundred - skiftet var den ejendom, der ligger umiddelbart syd for Troldhøj, og som nu ejes af Martin G. Knudsen, bleven købt af en fynbo, Mads Johansen. Denne havde en søn, Peder Madsen, der var uddannet som mejerist.

Han kom på den tanke at opføre et mejeri i Troldhede og kombinere dette med et elektricitets - værk.

Ved forhandling med byens og egnens beboere lykkedes, det at få tanken realiseret. Forsyningen af elektricitet til byens beboere gav anledning til, at han formåede tre af byens borgere, daværende mølle ejer Chr. Olsen, hotelejer (Afholdshotellet) Niels Knudsen Nielsen, og købmand Rasmus Knudsen, til at kautionere for sig med pant i mejeri og elektricitetsværk.

Mejeriet blev opført i sommeren 1906, og egnens beboere kunne nu sælge deres mælk til mejeriejeren. Der var sikkert adskillige, som synes, at dette var den ideelle mejeridrift, man kunne have de samme fordele som på et andelsmejeri uden at have nogen risiko. Desuden var udbetalingerne større end på et andels - mejeri. Ganske vist blev der ingen efterbetaling, men man havde jo haft sine penge at arbejde med efterhånden som man fik udbetalingerne. Desværre viste det sig, at den private mejeridrift ikke var rentabel.

5.

I alt fald gik det således, at mejeriejer Peder Madsen i November måned 1909 blev erklæret konkurs, og virksomheden blev overtaget af kautionisterne.

Nu blev der ført forhandlinger med leverandørerne om købet af mejeriet. Der holdtes flere møder, og kneb med at nå til enighed. Endelig ved et møde den 22. Januar 1910 lykkes det at blive enige og få handelen bragt i stand. Mødet begyndte den 21 og trak ud til langt hen på natten, uden at man kunne komme overens. Det så ud til, at man heller ikke denne gang skulle få problemerne løst, og man begyndte at udvandre for at gå hjem. På dette tidspunkt greb den Mand ind, som var udset til at skulle være Mejeribestyrer, fynboen Jens Larsen, der var uddeler på årugsforeningen i Sønderup, og som havde været Mejeribestyrer på Rimmerhus Mejeri. Han havde overvåret forhandlingerne og fik nu i sidste øjeblik en ide til et nyt forslag.

Man fik deltagerne kaldt ind og fremlagde sit forslag, som man efter nogen forhandling opnåede enighed om. Man enedes om en købesum på 25.000 kr.

Mejeriets første Forhandlingsprotokol fortæller intet om handelen, men et avisudklip fra den tid beretter: Ved en tvangsauktion var Troldhede Mejeri bleven overtaget af panthaverne Møllejejer Chr. Olsen med flere og den 22. ds. solgt til leverandørerne for 25.000 kr.

Leverandørerne vil fremtidig drive Mejeriet som Andelsmejeri. Det til mejeriet knyttede elektricitetsværk var bleven holdt igang, så Stationsbyen kunne forsynes med elektricitet.:

Forhandlingsprotokollen fortæller intet om, hvornår mejeribestyrer Jens Larson tiltrådte sin stilling, men det har sikkert været kort tid efter.

Den bestyrelse, der straks valgtes, bestod af følgende: Chr. P. Jensen (Post): Lille Viukrog (Formand) Knud Chr. Knudsen: Dalgård: Kasserer). Niels Nielsen (Fusgård) Nr. Feldsing: Chr. Jønsen (Hanne): Bedevang: og Mourids Jensen: Mølgård:.

Fra det første bestyrelsesmøde beretter forhandlingsprotokollen følgende: Man vedtog at lade Mælkeruterne gå, som hidtil, til 1. april, for at bestyrelsen kan få tid oversigt over, hvordan de skal lægges, inden licitationen kan afholdes.

6.

Mælkekuskene lejeedes som følger til 1. april. Chr. Jensen (Linå), til Sdr. Felding ruten for 3a øre pr. loopund. Chr. Nielsen (Gårdsvig) til Troldhede ruten (øst for Troldbøj) for 25 øre pr. loopund. Otto J. Leding til Kirkehede-Strindhede ruten for kr. 2,50 pr. dag, og Otto Diderik Jensen, Torvig, til Torvig: Borris ruten for 3,50 pr. dag. Dette var, hvad der berettedes fra den 22. januar. Ved et bestyrelsesmøde den 30. januar vedtog man at lade mejeriets maskiner eftersæ, at rette henvendelse til Livsforsikringsselskaberne: Hafnia; og Andels - Anstalten: Tryg; angående optagelse af et lån på 25.000 kr. at amortisere i 20 år, at tegne forsikring i Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring samt at indmelde sig i Ringkøbing Amts Mejeriforening.

Mejeriets første generalforsamling holdtes d. 11. febr. 1910, hvor der vedtoges love og vedtægter, og hvor bestyrelsen bemyndigedes til at lade mejeriet sætte i forsvarlig stand. Ved et påfølgende bestyrelsesmøde oplyste formanden at man havde fået afslag fra Forsikringsselskaberne angående lån, samt at Skjern Bank forlangte $5\frac{1}{2}$ pct. rente af lån, og da man ikke ville give så høj rente vedtoges at optage et midlertidig lån på 9.000 kr. i to måneder i Halmørum Spare - og Lånkasse i Herning, og derefter forhandle med denne sparekasse om optagelse af et lån på 25.000 kr. til en rente af $4\frac{1}{2}$ pct. med en amortisationstid på 15 år.

Den 2. marts holdtes licitation over mælke - kørselen samt smørkørsel til jernbanestationen og kulkørsel fra denne. Både licitationen, generalfor - samling og bestyrelsesmøderne holdtes, ifølge for - handlingsprotokollen, på Afholdshotellet. Forud for licitationen oplæstes konditionerne for mælkekørselen, som havde den forskel fra forholdene i dag, at kørselen kun var på ugens søgnedage, og at kuskene, om man anså det nødvendigt, skulle køre lørdag aften i tre sommermåneder.

For at man i dag kan se, hvem der ejede ejendommene for 50 års siden, og se hvor mange nye ejendomme, der er bygget indenfor mejerikredsen, i det forløbne halve århundrede, anføres her navnene på andels -

haverne på de fem ruter man begyndte med.

Rute 1. Niels Chr. Nielsen, Drongstrup.
 Niels Nielsen Bukkjar.
 Søren Jensen, Døntmose.
 Rasmus Jensen Hvisthule, Moselund.
 Lars Nielsen, Lykkens Minde.
 Hans Christiansen (Tarp), Vejlsiggård.
 Knud Chr. Knudsen, Mosegård.
 Anthon Knudsen, Nygård. og
 Niels Jensen Døngård.

Rute 2. Niels Villadsen, Hedegård.
 Chr. Jensen (Hahné) Hedevang.
 Niels Jessen Madsen, Virkelyst.
 Jens Rasmussen , Mosegård.
 Hans Christiansen, (Tarp) Stensballegård.
 (solgtes samme år til Chr. b. Mogensen.)
 Mads Jobansen, Troldhøj.
 Christian Højmose, Vestergård.
 Anders Christensen, (Kirk), Østergård.
 Anders Petersen, Øster Gårdsdal.
 Niels N. Højmose, Hedeby.
 Chr Gårdsvig, Løulund.
 Carl M. Stausbøll. Granly. og
 Morten Madsen, Kirkegård.

Rute 3. Bendt Andersen, Ahler Mark.
 Chr. Jensen (Liné), Vinbæk.
 Laurids A. Nielsen, Ahler Skovgård.
 Margrethe Sørensen, Skovvang.
 Morthen Christiansen, Ahler Mark.
 Niels Chr. Pedersen, Dalgård.
 Søren Bjørg Hansen, Vigkjærhus.
 Mikkell Jensen, Engvang.
 Anders Vendelbo, Rabbechsminde. og
 Jens Søndergård Jensen (Bang), Lillelund. samt
 hvis det forlanges Lars Dynesen, Lysegård.

Rute 4. Niels Nielsen, (Eusgård), Nr. Feldsing.
 Ole Jensen, Højvang.
 Chr. Ager Lauritsen, Roderhus.
 Otto Diderik Jensen Torvig, (forlængst nedlagt
 ejendør) Jakob Jakobsen (Høj) Torvig.
 Chr. Rabbæk, Viunkrog.
 Mourids Jensen , Mølgård. og
 Peder Chr. Madsen, Troldhede by.
 Rute 5. Niels Ulsen Skovlund.

Jens Leding, Sdr Kirkegård.
 Johanne Østergård, Toudal
 Jens Jensen (Post) Viunkrogs Mark.
 Chr. P. Jensen (Post) Lille Viunkrog.
 Jens Pæcer Hansen, Bækbo.
 Jakob Green Jørgensen Ålykkegård.
 Knud Chr Knudsen, Dalgård og
 Lars Melgård Larsen, Brunshøj.

I alt 53 andelshavere - Når Knud Chr Knudsen står opført som ejer af både Mosegård og Dalgård skyldes det, at han var mejeriets start som andelsmejeri boede på Mosegård og lige havde købt Dalgård som han samme år lod fuldstændig ombygge. Senere på året solgtes Mosegård til Mads Chr. Madsen.

Den 5. August, ligeledes 1910, holdtes en ekstraordinær generalforsamling, hvor det vedtoges at optage følgende nye andelshavere: Carl Hansen, Chr, Christensen (Bjørslev), samt planter Clemens Hansen, alle af Bjørslev.

Ved en Generalforsamling den 30. juni 1911 vedtoges at forbyde andelshaverne at sælge mælk til byens betoere eller andre. Overtrædelse straffes med en bøde, 5 kr. første, 10 kr. anden og 25 kr. tredje gang. Det fremgår af forhandlingsprotokollen, at der i flere år betales fra 30 - 40 øre pr. 100 pund mælk for mælkekørselen.

I 1919 ser det ud til, at mejeriet har fløttet sig, idet man vedtog at give 30 kr. til en byggegrund til Andels Klædefabrikken i Trolldede.

1920 var priserne, der betales for mælkekørsel fra 1000 til 1550 kr.

Ved 10 års periodens udløb 1920 vedtog man at ændre regnskabsåret fra 1. april - 31. marts til fra 1. oktober - 30. september.

1. maj 1930 blev sødmælksprisen sat op fra 10 til 15 øre pr. liter.

SØNDAGSKØRSEL

Efter begæring af 15 andelshavere holdtes den 17. april 1931 en ekstraordinær generalforsamling, hvor det vedtoges - med 32 stemmer mod 30 - at gå over til søndags og helligdagskørsel fra 15. april 1932 at regne.

Ved Mejeriets halvårlige generalforsamling den 12. september 1933 vedtoges, at mejeriet ved fremtidig generalforsamlinger betaler kaffe til andelshaverne.

Mejeriets halvårs regnskab udviste da en samlet omsætning på 78.419 kr. samt at der i samme tidsrum var behandlet 1.609.305 pund mælk.

SKORSTENEN VÆLTER

Under en voldsom storm den 11. oktober 1933 veltede mejeriets dampskorsten. Vindretningen var så heldig, at skorstenen ikke i faldet beskadigede nogen del af bygningerne, selv om den øverste del faldt i umiddelbart nærhed af mejeribestyrerens soveværelse, 1 a 2 meter fra hjørnet af bygningen. En ny skorsten blev i løbet af kort tid opført af skorstensbygger Laugesen, Herning, for 2.600 kr.

For at markere noget af udviklingen gennem de første 25 år anføres her navnene på andelshaverne på mælkeruterne 1935, samt navnene på mælkekuskene og priserne for kørselen. Dette tjener også som historisk oplysning om ejerforholdet for 25 år tilbage i tiden.

Rute 1. Johannes Jørgensen, Torvig.

Otto Kristinus Jensen, Torvig.

Niels Rahbæk, Højvang.

Niels Chr. Nielsen (Fusgård). Nr. Feldsing.

Kristen Rahbæk, Viunkrog.

Thorvald P. Rahbæk, Nygård. og

Aksel Jørgensen, Rahbechsminde.

Kuske: Frederik Lassen og Kristinus Jensen, 700 kr.

Rute 2. Jens Jensen, Viunkrogs Mark.

Jens E. Jensen, Lille Viunkrog.

Otto Christensen, Bækbo.

Peter Stephansen, Lyngholm.

Søren Chr. Sørensen, (Rinder), Ålykkegård.

Knud Chr. Knudsen, Dalgård.

Valdemar Jensen, Bruunshøj.

Hans Chr. p. Christiansen, (Tarp). Brunhede.

Søren Jensen, Elæly.

Adolf Velbæk, Døngård.

Søren Vestertoft, . Troldhede.

Niels J. Jensens ejendom (Østergade 9) Slagter

Carl Hussmann og Hotelejer Chr. Christensen

Kusk: P. Stephansen, 695 kr.

Rute 3. Johannes Knudsen. Fredhøj.
 Niels Jensen (Jans) Bjørslev.
 Carl Christensen, . Vestergård .
 Esper Jensen, .Nørre Bjørslev.
 Planter, R Lauridsen, .Bjørslev.
 Daniel Chr. J. Linde, .Bukkely.
 Chr. Rasmussen, .Ensomned.
 Karl Viggo Pedersen, .Skovlund.
 Niels Olsen, .Hedeba.
 Anders Horsbøll, .Sdr. Kirkegård.
 Agner Nellemann Nielsen, .Toudal.
 Jens p. Jensen, .Lille Mølgård.
 Peder WUffel, .Hvirgeltoft.
 Niels Nykjær Christensen, .Troldece.
 Kusk: Kristen Pedersen, 850 kr.

Rute 4. Åge Villadsen, Ahler.
 Johannes E. Pedersen, .Skovvang.
 Otto Jensen (Linå). Vindæk.
 Marinus Jensen, .Ahler Skovgård.
 Niels Elkjær, .Ahler.
 Ejner Nielsen, .Ahler.
 Peder Sørensen, (Bjærg). Dalgård.
 Jens Chr. Nielson, .(Vesterager). Vigkjærhus.
 William Gårdsvig, .Engvang. og
 Jens Jensen, .Lillelund.
 Kusk: Otto Jensen, .Linå. 700. kr.

Rute 5. Jens Peder Jensen, .Alkhøj.
 Jacob Chr. Jakobsen (Krath) .Hedevang.
 Jens Magnus Gårdsvig, .Bøggsgård.
 Ejner Jensen, .Hedegård.
 Chr. Sand Christensen, .Højgård.
 Berthel Thorvald Gårdsvig, .Nybo.
 Mejnert Jensen, .Hedeby.
 Sigurd Vilh. J. Simmelsgård, .Nørreris.
 Jens H. Simmelsgård, .Sirkely.
 Niels Andreas Nielsen, .Troldehøj.
 Jens Chr. J. Linde, .Højlund. og
 Søren Stier Sørensen, .Granly.
 Kusk: Jacob Chr. Jakobsen, (Krath) 625 kr.

11.

Rute 7. Jens Chr. Jensen, .Nørager.

Marie Nielsen, .Drongstrup.

Niels Nielsen, .Bukkjær.

Viggo M. Enevoldsen, .Godthåb.

Ernst A. Grønkjær, .Dontmose.

August Jensen, .Dontmose.

Andr. Ingemann Jensen, .Hvilsthule. Moselund.

Peder Chr. Madsen, .Amagergård.

Kusk: Chr. Bau Madsen, 990 kr.

Rute 8. Niels Nielsen, Nørgård.

Maos S. J. Simmelsgård, .Rosenuang.

Chr. Engom, .Vestergård.

Carl Chr. Møller, .Lykkens Prøve.

Esk Villadsen, .Østergård.

Chr. Hansen, .Ø. Gåsdal.

Anders Chr. Sørensens Eftflg. Hedeby.

Jens Aksel Jensen, .Laulund. og

Ole Pedersen, .Kirkegård.

Kusk: Mejnært Jensen, 625 kr.

NYE ANDELSHAVERE OPTAGES

Ved en ekstraordinær generalforsamling den 29. Marts 1938 vedtoges, efter derom fremsat anmodning, at optage følgende nye andelshavere, der intil da havde hørt til Assing Mejeri: Jens Chr. Pedersen, .Rørengård. Johannes Chr. M. Larsen, .Højlyst. Sofie Hanson, .Moesgård. Jens J. Hede, .Sofielyst. Jens Chr. Larsen, .Rørkjærsgård. Marinus Rasmussen, .Pårup. Jens A. Jespersen, .Bæktoft. Kristinus Jakobsen, .Enggård. P. Mouridsen Pedersen, .Damgård. O. Frits Lauridsen, .Brunhede. N. Fjord Miltosen, .Fjordvang. Marie Pedersen, .Brunhede. og Peder Dalager, .Albækhedegård.

1938 vedtoges at holde helårlige generalforsamlinger.

1946 vedtoges fremtidig at premiere de endeligshavere, der leverede den bedste mælk.

10 (Andelsnavere)

1947 købtes grund til nyt mejeri, men man mener nu, at der næppe bliver brug for den til dette formål, idet mejeriet nu ved 50 års Jubilæet står fuldt moderniseret og vil, efter hvad man kan skønne, være tip-top i adskillige år fremover.

MEJERIBESTYRERE.

Af mejeribestyrere har der i de forløbne 50 år kun været to. Jens Larsen fra starten i 1910 til sin fratræden den 1. november 1931, og Marius Sørensen fra den 1. januar 1932. Man kan vist, uden at det kan betragtes som overdreven ros, udtale, at disse Mænd begge har udført et stort, godt og solidt arbejde. Jens Larsen, den temperamentfulde fynbo, der var fuld af gå-på mod, trofast hjulpet af sin hustru, Hansine, den altid smilende og venlige Kvinde, som i adskillige år passede malkesalget.

Mejeribestyrer Jens Larsen var en meget påpassende og nøjeregnende mand, han havde altid orden i sine regnskaber. Engang i mejeriets første år, med den Chr. Post var formand, havde mejeribestyreren, formanden og kassereren lagt andelshavernes udbetaling i konvolutter og var kommet til den sidste, da det viste sig, at der manglede 10 øre. Jens Larsen påstod, at beløbet, der var til udbetaling, stemte, da man begyndte, og han insisterede på, at konvolutterne skulle åbnes for at 10 øren kunne findes.

Nej, vist skal de ej, sagde Chr. Post ret rolig, idet han tog sin pung op og lagde en 10 øre på borden. Jens Larsen, som havde været ved at blive lidt varm, faldt nu til ro, og arbejdet blev gjort færdigt.

10 øren fandt man senere på gulvet.

Marius Sørensen, den solide vestjyde, har, ligesom forgængeren, samvittighedsfuldt varetaget det han betrodde hverv. At han har gjort et godt arbejde på mejeriet, vidner hans mange diplomer om. Desværre havde han ikke den samme effektive hjælp af sin nu afdøde hustru, Kirstine Sørensen, som Jens Larsen havde af sin hustru, idet fru Sørensen af sygdom blev tvunget til et mangeårigt sengeleje. Men hun var dog stadig interesseret i alt, hvad der foregik på mejeriet og fulgte arbejdet fra dag til dag fra sit sygeleje.

For et mejeri har det uvurderlig betydning, at der er en dygtig bestyrer, og i så henseende har man på Troldhede Mejeri været heldig i det forløbne halve århundrede.

FORMAND

Troldhede Mejeri har haft 12 formænd, foruden den nuværende formand, Chr. E. O. Jensen, der valgtes til hvervet sidste efterår.

Følgende mænd har gennem årene beklædt formands-hvervet.

Chr. P. Jensen. : Lille Viunkrog: 1910.
 Mourids Jensen : Mølgård: 1911.
 Chr. P. Jensen. : Lille Viunkrog: 1912 - 1916.
 Søren Chr. Sørensen (Rinder) Ålykkegård: 1916 - 1918.
 Knud Chr. Knudsen, : Dalgård: 1918 - 1920.
 Søren Jensen. : Damgård : 1920 - 1922.
 Søren Chr. Sørensen (Rinder) Ålykkegård: 1922 - 1924.
 Søren Jensen. : Damgård : 1924 - 1932.
 Åge Villadsen. Ahler. 1932 - 1934.
 Plantør M. Lauridsen. Bjørslev. 1934 - 1942.
 Ejner Jensen. : Hedegård: 1942 - 1944.
 Feder S. Mortensen. : Fredhøj: 1944 - 1945.
 Peder Kjer Andersen. : Moesgård: 1945 - 1946.
 Frits Lauridsen. Brunhede. 1946 - 1952.
 Åge Villadsen. Ahler. 1952 - 1955.
 Jens P. Jensen. : Skovlund : 1955 - 1959.

Efterskrift.

Undertegnede, der af Troldhede Mejeris bestyrelse er bleven betrorret det hverv at nedskrive foranstående træk af mejeriets og egnens historie, takker herved bestyrelsen for den mod mig viste tillid. Endvidere tillader jeg mig at udtale håbet om, at såvel bestyrelsen som andelshaverne vil undskylle forskellige mangler og eventuelle fejl ved festskriftet. Det har været mig en stor glæde at gå i gang med dette arbejde, og det er mit håb, at læserne ikke bliver alt for skuffede over indholdet.

Jeg har overværet de fleste af mejeriets generalforsamlinger i henved 40 år, og jeg har med interesse fulgt fremgangen fra år til år. Forøvrigt har jeg kendt så godt som alle mejeriets andelshavere de

gennem de forløbne 50 år.

Mejeriets og fremgang har været betinget af den store udvikling, der er sket på egnen.

I året 1906, da mejeriet blev bygget ved den ene side af banen, og Kirken ved den anden side, var der kilometerlange hedestrækninger til alle sider.

Da var der næsten udelukkende hede fra Troldhøj til Tarp gårdene i Sdr. Felding, og ligeledes ud til Sdr. Felding Kommuneplantage, som forøvrigt kun var i sin verden. Haver var der kun lidt af ved omegnens gårde, og de mange levende hegn, man nu ser, eksisterede ikke. Hede så man til alle sider. Når der i det forløbne tidsrum er opdyrket mange hundrede tdr. land og bygget de mange nye hjem, forstår man, at det har været betinget af en intensiv og målbevidst arbejdsindsats, som sikkert også vil blive fortsat i tiden fremover.

Held og lykke for mejeriet, for Troldhede By og omegn i kommende dage.

Troldhede, i januar 1960. J. LINDBJERG.

Dette foto findes på sidste side i det maskinskrevne originalmanuskript.
Huset er givetvis, det der også i i dag i 2018 ligger på Aakjærvej 24 i Troldhede.
Denne ejendom tilhørte en del år Sofie og Holger Højmosse Christiansen.
Bagved anes Troldhede Kirke, hvilket kan passe med vinklen hvorfra billedet er taget. Elmastens placering passer også med adressen.
Der er imidlertid ingen forklaring i originalmanuskriptet omkring huset eller personerne på fotoet.